

used. However, depending on the type of rules (or laws) should decide on their social conditioning. This is due to the different functionality of the latter. Given this logical assumptions about the unequal circumstances (both in their number and name), by which social determination defined laws of criminal liability (criminal-law rules) of various kinds.

Installation of these circumstances and the content of each of them is the prospect of further scientific research in the test direction.

Key words: *law of criminal liability, criminal law, criminal-law rules, social conditioning.*

УДК 343.98.06 (477)

С. В. Пеньков

ГЕНЕЗИС ВИКОРИСТАННЯ СЛУЖБОВИХ ТВАРИН ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ОПЕРАТИВНО- РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті досліджено генезис використання службових тварин під час здійснення оперативно-розшукової діяльності. У результаті проведеного дослідження констатовано, що генезис задіявання службових тварин свідчить про те, що процес становлення використання собак у правоохоронній діяльності пройшов шлях від застосування останніх у мисливській та військовій справі до окремої ланки в структурі правоохоронної діяльності, зокрема собак почали використовувати на професійно-регулярній основі для пошуку запахових слідів, передачі даних, охорони об'єктів і людей, затримання правопорушників тощо.

Ключові слова: *службові тварини, генезис, правоохоронні органи, оперативно-розшукова діяльність.*

Постановка проблеми. Проблема протидії злочинності розпочинає свою історію ще з давніх часів. Тому не дивним є те, що одночасно постають питання пошуку перспективних шляхів підвищення ефективності такої діяльності та, як наслідок, провідну роль відіграють засоби оперативно-розшукової діяльності, зокрема службові тварини. Ураховуючи вказане, вважаємо за доцільне дослідити генезис використання службових тварин в оперативно-розшуковій діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зауважимо, що питання використання службових тварин правоохоронними органами, зокрема й під час оперативно-розшукової діяльності, досліджувалися вченими здебільшого фрагментарно. Так, лише М.В. Корнієнко провів дослідження, присвячене питанню використання службових тварин, проте без історико-правового генезису їх використання під час здійснення оперативно-розшукової діяльності. Водночас питання, пов'язані з використанням інших видів тварин, також залишилося поза увагою науковців. Вказане й обумовлює потребу вивчення цього питання.

Формування цілей. Метою статті є дослідження генезису використання службових тварин під час здійснення оперативно-розшукової діяльності.

Виклад основного матеріалу. Перші згадки щодо використання тварин для досягнення правоохоронних цілей датуються II сторіччям до нашої ери. Так, наукова література, присвячена Давнім часам, містить згадки

про використання таких тварин, як гусей, собак, коней, слонів та навіть щурів [1-2]. Проте в ті часи тварини здебільшого використовуються як військовий засіб, зокрема для залякування противника, подолання його опору та знищення перешкод. Заразом є згадки про використання собак при охороні й конвоюванні ув'язнених у Стародавньому Єгипті. Скажімо, відомий барельєф у Ніневії, який зображає ассирійського воїна з собакою на повідку. За часів завоювань Юлієм Цезарем Британії в 55 р. до н.е. римські солдати вивили таку породу собак, як мастиф. Згодом вони завезли їх в Імперію, де використовували для охорони [3].

В античні часи собак використовували також як гінців, змушуючи їх ковтати донесення. Коли собака добиралася до адресата, то для отримання цінних документи його просто вбивали. Утім, від такої практики дуже швидко відмовились, але не через її жорстокість, а з огляду на дорожнечу [4].

Що ж стосується використання тварин за часів Київської Русі, то серед них найбільше цінувалися ті, які задіювалися в мисливстві, зокрема такі птахи, як сокіл і яструб. Коні та воли використовувалися як засоби пересування та перевезення габаритних предметів, а собаки – для пошуку дичини та відлякування злочинців. Тобто тварини, окрім домашніх, здебільшого використовувалися під час полювання та військових дій як засіб передання інформації (послання/листа) або пересування. Водночас собака інколи використовувався для пошуку та загнання злочинця під час «гоніння слідом» за часів Ярослава Мудрого [4]. Тобто, хоча й було закладено основу для використання собак як знарядь пошуку запахових слідів, однак широкого розповсюдження використання тварин, зокрема собак, у ті часи не набуло.

В епоху Середньовіччя продовжується використання собак і коней на службі в державних органах. Так, неперевершене чуття собак і їх схильність до охорони й захисту господаря дозволили використовувати їх для вартової служби в численних фортецях, цитаделях, укріплених районах і містах. Плутарх, один із філософів того часу, так описав подвиг собаки за кличкою Сотер: «Коринф охоронявся гарнізоном, якому допомагали 50 молоських догів, які спали на березі. В один з вечорів поруч з містом висадилися ворожі війська. Солдати, які вживали напередодні алкоголь, утратили пильність, і ворога зустріли тільки собаки. Проте сили були нерівні й 49 молосів було винищено. Тільки одному Сотеру вдалося вислизнути й підняти тривогу своїм гавкотом. Коринфяни взяли за зброю та зуміли відкрити ворога. Як нагороду за хоробрість собака отримав чудовий нашійник з написом: «Сотеру, захисникові та рятувнику Коринфа». Особливо активно вартові собаки застосовувалися в середні віки під час оборони таких великих фортець, як Мон-Сен-Мішель або Сен-Мало, де з 1155 по 1770 р. щовечора на берег випускали 24 англійських мастифів для охорони суден від піратів [5].

Зауважимо, що в ті часи певний відсоток собак дресировали для пошуку людини за її слідами. В Америці під час завоювання індіанських земель європейцями собак тренували знаходити та вбивати індіанців. У Ла-Вега (Домініканська Республіка) кілька тисяч індіанців повернуті після втечі загоном всього зі 150 піхотинців, 30 вершників і 20 бойових собак [6].

Пізніше в Південній Америці іспанці використовували собак для переслідування рабів, які втікали з плантацій. Уже в більш пізній час, під час війни в Алжирі, собаки французької армії допомагали відшукувати супротивника, який зумів подолати системи безпеки.

У В'єтнамі американські військові використовували собак-слідопитів для пошуку в лісах партизанських таборів в'єтконгівців [6].

До появи технічних засобів зв'язку доставлення повідомлень і наказів нерідко доручали собакам-зв'язковим. У XVIII столітті король Фрідріх II відродив цей метод кур'єрського зв'язку у прусських військах. Собаки-кур'єри добре зарекомендували себе під час Семирічної війни й започаткували цілу династію собак-зв'язківців. У Першу світову війну використання таких собак отримує подальший розвиток [6].

Зазначимо, що собаки-зв'язкові відігравали дуже важливу роль: вони забезпечували зв'язок між пунктами, віддаленими один від одного великими відстанями, нерідко в складних погодних умовах. Збереглися дані про те, що собаки-зв'язкові могли під артилерійським вогнем пробігти 5 км за 12 хвилин. Цікаво, що собакам довіряли доставлення повідомлень, написаних відкритим текстом, які могли бути легко прочитані противником. Проте такий спосіб виявився надійним, оскільки випадки перехоплення собак-зв'язкових були поодинокими.

Уперше собака в поліцейській операції був задіяний 08 лютого 1816 року під час арешту злочинної групи в шотландському графстві Абердиншир. Поліцейським допомагав бультер'єр, який був навчений кидатися спереду на коней, які тікали. Кінь при такому нападі ставав дибки, а вершник опинявся на землі [7].

Поодинокі факти застосування собак правоохоронними органами мали місце в Німеччині, Англії, Франції, Росії та деяких інших країнах. У Росії для виконання спеціальних завдань собаки почали застосовуватися в середині XIX століття в прикордонній варті, а пізніше й у поліції [7].

Становлення регулярної поліції в Росії в першій половині XVIII ст., її дальший розвиток у другій половині того ж століття, а також у XIX ст. сприяло вдосконаленню кримінального розшуку саме як оперативно-розшукової діяльності. Став більш різноманітним арсенал засобів і методів цієї діяльності. Зокрема, почали широко застосовуватися такі методи, як вивідування, словесні розпитування, використання собак для розшуку осіб за запаховими слідами тощо [8].

Зауважимо, що перехід до регулярного використання спеціально підготовлених собак пов'язують з ім'ям професора-криміналіста Ганса Гросса, який привернув увагу до собаки як до корисної тварини в справі охорони поліцейського від нападів і розшуку злочинців. Під його керівництвом у 1896 році було підготовлено перші 12 собак. Як справедливо зазначає В.М. Агмажитов, Ганс Гросс був першим ученим, який наприкінці XIX сторіччя вказав на можливість використання собак у розшукових цілях [9].

На початку XX століття розгул злочинності в Російській імперії набув загрозливих розмірів, а кримінальний розшук був завалений нерозкритими справами та потребував нових підходів до розслідування й реформування

[9]. Завдяки ентузіастові й новатору в галузі криміналістики В.І. Лебедєву (голови розшукового відділення поліції в Петербурзі) у дев'ятисоті роки почали застосовувати дактилоскопію, фотографувати затриманих, складати словесний портрет і, зокрема, використовувати службових собак [10]. З огляду на тематику дослідження, цікавим є приклад використання собаки з кличкою Треф, якого за допомогу в розкритті багатьох злочинів, зокрема вбивств, було нагороджено орденом «Золотої Зірки». Історія цього собаки стала основою для створення шкіл поліцейських собак та їх використання [11].

З ХХ сторіччя на території Російської імперії розпочинається реформування кримінального розшуку [12]. Зокрема, у серпні 1908 року були започатковані спеціальні 2-місячні курси з підготовки кандидатів на посади начальників розшуку, до програми навчання яких, зокрема, входили прийоми дресирування собак для захисних, сторожових і розшукових цілей [13].

Це стає поштовхом для створення кінологічних розплідників. Одними з перших відкрилися розплідники для собаківництва в Одесі. Так, В. Петровський зазначає, що під час реформування поліцейських органів, зокрема в Одесі, до складу новостворених відділів карного розшуку також зараховувалися службовці розплідника собак. Останній з'явився в 1906 р., його службовці були піонерами в справі використання собак у розшуковій справі [14, с. 139].

21 червня 1909 року (нині цей день називають професійним Днем кінолога) відбулося урочисте відкриття першої школи поліцейських собак на околиці Санкт-Петербурга, у Старому (Царському) селі. Собак привезли з кращих зарубіжних розплідників. Разом із 26 поліцейськими з різних міст Російської імперії, де були організовані розшукові відділення, вони проходили курс навчання. А через три місяці відбувся перший іспит випускників, які в подальшому відряджались на службу до відділів карного розшуку різних міст [7].

До кінця 1913 року було відкрито вже вісім провінційних відділів цієї школи, а в наступні роки їх кількість значно зросла. Наприклад, розплідник поліцейських собак при Харківському розшуковому відділенні був заснований у січні 1910 року. Однією з головних причин створення розплідників було значне зростання кількості грабежів і вбивств. Для більш ефективного розкриття злочинів, які відбувалися на території Харківської губернії, було порушено питання про придбання поліцейських собак [14].

До січня 1912 року 10 повітів Харківської губернії були забезпечені по одному поліцейському собаці, який був цілком придатним до несення розшукової служби. Місто Харків і Харківський повіт обслуговувалися двома поліцейськими собаками, що знаходилися в розпліднику розшукового відділення. Ці собаки за запитом посилалися й до інших губерній [15].

У зимовий час поліцейські собаки знаходилися у дворі губернатора, в добре обладнаному для цього сараї. Із ними завжди перебували два провідники й людина для приготування їжі та прибирання приміщення. Учителем дресирування був поліцейський наглядач. Загальний нагляд і всю відповідальність за розплідник було покладено на начальника Харківського розшукового відділення.

Окрім Харківського повіту, собаки починають використовуватись і в інших містах. Так, як зазначає В.М. Петровський, в Одесі поліція для розшуку злочинців почала використовувати спеціально тренуваних собак. Газети того часу рясніли повідомленнями про подвиги службових собак, які допомогли знайти та затримати до сотні злочинців [14, с. 140].

З наведеного можна дійти висновку, що в період з 1906 по 1911 роки розпочинається історія професійного використання собак правоохоронними органами для протидії злочинності.

Через військові дії, що струсували світ у 30-40-х роках ХХ сторіччя, службове собаківництво в правоохоронних органах було переорієнтоване на військову справу. Після закінчення Другої Світової війни деякий час службові собаки здебільшого використовувалися для проведення пошукових робіт (пошук вибухових речовин) і профілактичних заходів (під час патрулювання). Проте після відкриття одорологічного методу службове собаківництво знову набуває масового поширення. Так, як указує М.В. Корнієнко, із середини ХХ сторіччя все більшого поширення набуває отримання запахових слідів і використання для цього службових собак. Учений також зазначає, що в 70-ті роки ХХ сторіччя одорологічний метод набув широкого поширення в Німеччині, Угорщині, Болгарії, Чехословаччині та Польщі. У 1972 році в НДР при кримінально-технічній службі відповідно до директиви «Застосування диференціації запахів у боротьбі зі злочинністю» було створено одорологічні лабораторії, завданням яких було проведення ідентифікації запахів у регіонах їх обслуговування. Кожна лабораторія мала банк запахової інформації, що являла собою картотеку-сховище, де зосереджувалися сліди запахів, вилучених з місць вчинення злочинів, а також зразки запахів осіб, які представляють оперативний інтерес. Так, уже до середини 80-х років у НДР нараховувалося близько двадцяти таких лабораторій [16].

Такі ж дослідження проводились і в Чехословаччині, де робота з консервованими запахами почалася з 1977 року за вказівкою Федерального міністерства внутрішніх справ. Так, у 1979 році за допомогою цього методу було встановлено 1041 злочинця. У Болгарії метод криміналістичної одорології одержав свій розвиток у 1978 році з прийняттям відповідного нормативного акта. Застосування ж консервованого запаху в розкритті злочинів було регламентовано наказом МВС НРБ у 1981 році [16].

Починаючи з 1979 року, у Науково-криміналістичному центрі МВС СРСР проводилися дослідження з удосконалення методу криміналістичної одорології. Нові рішення щодо збору й виділення запахових слідів одержали шість авторських посвідчень, а проведені на їх основі дослідження мали позитивний результат.

Для перевірки практичної значимості й отримання об'єктивної картини використання методу криміналістичної одорології наказом Міністра внутрішніх справ Латвії у 1976 році на базі Юрмальського райвідділу Латвійської РСР було створено першу в СРСР одорологічну лабораторію, а згодом аналогічні лабораторії організовано при НДЛ-6 ВИДІ МВС СРСР, МВС Грузинської і Литовської РСР, УВС Вінницького,

Калінінського, Новосибірського та Омського облвиконкомів, які все ж таки не змогли стати повноцінними експертними установами. Створена в Юрмалі експериментальна одорологічна лабораторія займалася збором, консервуванням і збереженням запахових слідів, вилучених з місця події, а також ідентифікацією законсервованого запаху зі зразками, вилученими в підозрюваних, з використанням собак-детекторів. Позитивний досвід діяльності лабораторії підтвердив правильність і перспективність наукового пошуку, що стало поштовхом для створення наприкінці 80-х років подібних лабораторій в інших містах колишнього СРСР [164].

Зазначимо, що проблемам одорології, зокрема використанню службових собак, було присвячено низку наукових досліджень. Так, у 1975 році Г.О. Гвахарія в кандидатській дисертації «Щодо деяких положень теорії інформації та теорії гри у криміналістиці (питання методології і управління)» звернувся до проблеми одорологічного методу, окремо проаналізувавши питання вдосконалення методики одорологічного дослідження за допомогою собак-детекторів. Деякі дисертації з проблем вивчення нюхових здібностей собаки-детектора було захищено до появи одорологічного методу, зокрема Д.А. Флеса «Вивчення нервової діяльності та чуття у собак розшукової служби» у 1952 році, М.М. Мизніков «Чутливість нюхового аналізатора собак і методи його підвищення» у 1960 році. О.А. Кириченко в 1992 році вперше в Україні в межах кандидатської дисертації «Класифікація мікрооб'єктів та їх значення для розслідування злочинів проти особистості» обґрунтував можливість використання результатів лабораторного одорологічного дослідження в доказуванні у кримінальних справах за умови дотримання низки гарантій їх достовірності.

Проблеми використання службових собак також розглядалися в низці дисертаційних робіт зарубіжних учених, зокрема: К.Т. Сулімов «Криміналістична ідентифікація індивідуума за нюховими сигналами»; В.І. Крутов «Ідентифікація осіб за нюховими сигналами деяких видів хребетних»; Г.В. Федоров «Теорія і практика використання одорології в боротьбі зі злочинністю»; О.О. Грошенко «Використання нюхових слідів людини в розслідуванні злочинів».

Згадані автори розкривають як загальні питання використання службових собак правоохоронними органами в протидії злочинності, охороні громадського порядку, так і організаційно-тактичні засади їх застосування в окремих випадках. На сьогодні службових собак використовують у всьому світі під час пошуку наркотиків і вибухівки, допомоги в розшуку та затримання злочинців, а також запобігання терористичним актам.

Принадібно зауважимо, що сьогоднішня міжнародна практика використання службових тварин, окрім собак, налічує декілька десятків видів тварин, які на постійній основі виконують правоохоронні, зокрема оперативно-розшукові, завдання в процесі протидії злочинності.

Висновки. Підсумовуючи наведене, можна дійти висновку, що генезис використання службових тварин у правоохоронній діяльності пройшов

пшлях від їх використання у мисливській та військовій справі до окремої ланки в структурі правозастосовної діяльності, зокрема собак почали використовувати на професійно-регулярній основі для пошуку запахових слідів, передачі даних, охорони об'єктів і людей, затримання правопорушників тощо.

Використані джерела:

1. История применения собаки в военном деле [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://animalworld.com.ua/news/Istoriya-primeneniya-sobaki-v-voennom-dele>
2. Логачев Н. Г. Зарубежный опыт тактического применения кинологических подразделений при проведении специальных операций / Н. Г. Логачев // Право і Безпека. - 2004. - Т. 3, № 2. - С. 75-77. - Режим доступа: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2004_3_2_21.
3. Собаки в армии Австро-Венгрии [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://wardog.pp.ua/sobaki-v-armii-avstro-vengrii/>
4. История охоты с собакой на Руси [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://forum.ihunter.ru/topic/3261/>
5. Псы войны [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://forum.zoologist.ru/viewtopic.php?pid=140288>
6. Военные подвиги немецкой овчарки [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.rotenblic.ru/about_breed_08.html
7. Собаки на службе в полиции // Официальный сайт МВД по Кабардино-Балкарской Республики [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://07.xn--b1aew.xn--p1ai/news/item/7196007>
8. Яблоков Н. П. Криминалистические основы оперативно-розыскной деятельности [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.kursach.com/biblio/9000000/011.htm>
9. Николая Верг. Государство против своего народа. Насилие, репрессии и террор в Советском Союзе / Черная книга коммунизма. Преступления, террор, репрессии. Ч. 1. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://scisne.net/a-1046?pg=4>
10. Лебедев В. И. Искусство раскрытия преступлений [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://elib.shpl.ru/ru/nodes/27211-lebedev-v-i-iskusstvo-raskrytiya-prestupleniy-1-daktiloskopiya-paltsepechatanie-spb-1909#page/1/mode/grid/zoom/1>
11. Черниенко О. С любовью ко всему живому. Рассказы о животных [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://bookz.ru/authors/ol_ga-4ernienko/s-lubov__242/page-2-s-lubov__242.html
12. Организация и деятельность уголовного сыска в дореволюционной России (конец XIX - начало XX вв.) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://cyberleninka.ru/article/n/pervonachalnye-shagi-po-podgotovke-politseyskih-v-dorevoljutsionnoj-rossii>
13. Лядов А. О. Уголовный сыск в дореволюционной России [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://regiment.ru/Lib/A/54/1.htm>
14. Петровский В. М. Одеська міська поліція: історико-правове дослідження : монографія / В. М. Петровський. – Одеса : «Юридична література», 2008. – 290 с.
15. О значимости полицейских собак в дореволюционном Харькове [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://moniacs.kh.ua/istoriya/o-znachimosti-politseyskih-sobak-v-dorevoljutsionnom-harkove/>

16. Корниенко Н. А. Российские и международные криминалистические учеты [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.rumvi.com/products/ebook/preview/preview.html>.

Стаття надійшла до редколегії 01.12.2017

Пеньков С. В. Генезис использования служебных животных при осуществлении оперативно-розыскной деятельности

В статье исследован генезис использования служебных животных при осуществлении оперативно-розыскной деятельности. В результате чего констатировано, что генезис использования служебных животных свидетельствует о том, что процесс становления задействования собак в правоохранительной деятельности прошел путь от использования последних в охотничьем и военном деле к отдельному звену в структуре правоохранительной деятельности, в частности собак начали использовать на профессионально-регулярной основе для поиска запаховых следов, передачи данных, охраны объектов и людей, задержания правонарушителей и тому подобное.

Ключевые слова: *служебные животные, генезис, правоохранительные органы, оперативно-розыскная деятельность.*

Penkov S. Genesis of Using Official Animals During Operational and Searching Activities

The genesis of the use of official animals during operational and investigative activities is explored. In particular, the author studies the use of official animals during certain historical stages of the existence of society. The role of animals in law-enforcement activity in many countries of the world, in particular our country, has been determined, with the distinction of features determined by certain historical factors and events. Also, taking into account the analysis of the practice of using animals, it was stated that the greatest and most ancient role in law-enforcement activity was played by dogs, the periods of formation of which as one of the varieties of official animals may be conditionally divided into:

- from the second century until e. until the middle of the fourteenth century. N. e. - mostly used during hunting and hostilities as a means of transmitting information (message / letter) or travel. In rare cases, during persecution, the smell of dogs was used;
- from the fifteenth to the nineteenth century. - are beginning to be used for the guard service. At the same time, there are isolated cases of dog training for the search for a person after her, begin to apply dog-surveyors and dog-couriers;
- February 08, 1816 to 1896 - begin to be used in police activities, to be involved in conducting special operations;
- 1896 - 60th years of the twentieth century. - Official dogs are taken to the police service by the police, they are included in the criminal search state, special training courses are organized, special schools of police dogs and nurseries for cynological centers are opened, and the use of dogs is intensively introduced into the use of dogs to detect crimes;
- 60th years of the twentieth century. to this day - the discovery and definition of the hydrological method, the creation of data banks of aquatic information, the use of official dogs in everyday activities, in particular operational search.

In the course of studying the subject of the article it is grounded that today it is advisable to speak about the possibility of using official animals, and not only official dogs.

As a general conclusion of the study, the author determined that the genesis of the use of official animals suggests that the process of the formation of the use of dogs in law enforcement activities has gone from the use of the latter in the hunting and military affairs until the gradual seizure of a separate link in the structure of law enforcement, in particular dogs began to be used on professional-regular basis for the search for smell traces, data transfer, protection of objects and people, detention of offenders, etc.

Key words: *official animals, genesis, law enforcement agencies, operative-search activity.*

УДК 343.3/7

С. С. Титаренко

АНАЛІЗ САНКЦІЙ СТАТЕЙ 205-1, 206, 206-2 КК УКРАЇНИ

Статтю присвячено аналізу санкцій статей 205-1, 206, 206-2 КК України з точки зору їх відповідності основним принципам (правилам) побудови санкцій статей (частин статей) Особливої частини КК України. На підставі аналізу запропоновано заходи з удосконалення кримінального законодавства.

Ключевые слова: *санкція, покарання, конфіскація майна, штраф, позбавлення волі, позбавлення права.*

Постановка проблеми. Можливість призначення справедливого виваженого покарання за злочин без правильно сконструйованої санкції статті (частини статті) Особливої частини КК України не убачається ймовірно. Адже саме санкція є орієнтиром при призначенні покарання за певний злочин, саме вона визначає типове покарання (види покарань, які можуть застосовуватися та їх розміри), що відображає суспільну небезпеку злочину, його місце в класифікації злочинів. Формулюючи санкцію статті, законодавець виходить з оцінки узагальнених, найбільш типових, закономірних характеристик об'єктивних і суб'єктивних ознак певних діянь [1, с. 63]. Повною мірою це стосується і санкцій статей (частин статей) Особливої частини КК України, які передбачають відповідальність за протиправне поглинання або захоплення суб'єктів господарювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковій літературі дослідженню проблем санкцій кримінально-правових норм і правил (принципів) їх конструювання присвятили свої праці Н.О. Гуторова, С.І. Дементьев, Т.А. Денисова, Д.О. Калмиков, О.О. Книженко, І.Я. Козаченко, А.П. Козлов, Л.Л. Кругліков, Т.О. Леснієвські-Костарева, Н.А. Орловська, М.І. Панов, Ю.В. Філей, О.Г. Фролова, М.І. Хавронюк та інші. Проте вчені недостатньо уваги зосередили на аналізі санкцій статей (частин статей), які передбачають відповідальність за протиправне поглинання або захоплення суб'єктів господарювання.

Формування цілей. Метою роботи є аналіз дотримання основних правил (принципів) конструювання санкцій кримінально-правових норм при визначенні санкцій статей (частин статей) Особливої частини КК України, які передбачають відповідальність за протиправне поглинання або